

Inteelt: wel of niet?

Selectie

De selectie van de fokdieren moet streng zijn en gebaseerd op de best mogelijk raseigenschappen zoals die voor het ras beschreven zijn in de pluimveestandaard.

Bovendien moeten de dieren vitaal en gezond zijn en de hennen de legkracht vertonen die eigen is aan het ras.

Begint u uw fokkerij met dieren die hieraan niet voldoen, dan maakt u een valse start.

Uiteindelijk lukt de fokkerij niet en u raakt teleurgesteld.

Bij voorkeur komen uw fokdieren uit één stam, zonder dat de dieren te nauw zijn ingeteeld.

Een goede fokker, die echte fokdieren verkoopt, zorgt dat u goede dieren krijgt. Het is voldoende om met één haan en één hen te beginnen.

Deze twee dieren worden de stamvader en stammoeder van uw toekomstige stam.

Soms wordt er gefokt met één haan en twee of drie hennen.

Het is absoluut noodzakelijk om in uw fokkerij precies bij te houden welke dieren u aan elkaar koppelt.

Uw fokboekhouding, essentieel bij een beredeneerde fokkerij.

Inteelt wel of niet?

Vrijwel altijd komt dan de vraag om de hoek kijken of men inteelt mag bedrijven en zo ja, hoeveel inteelt en wat is inteelt precies?

Inteelt is teelt (of fok) met individuen van eenzelfde familie of stam. Met andere woorden, inteelt is fokken met verwante dieren. Voorbeelden van inteelt zijn een paring tussen een broer en een zuster, tussen een zoon en een moeder of tussen een dochter en een vader.

Inteelt via een broer / zuster-paring is de nauwste vorm van inteelt.

Sommige fokkers wijzen inteelt in alle vormen af, anderen gebruiken regelmatig inteelt.

Wat is de juiste weg in deze?

Inteelt is zeker te gebruiken en zelfs noodzakelijk om echt goed doorgefokte dieren in een stam te krijgen. Zonder inteelt toe te passen is dit doel nauwelijks haalbaar.

Om het bovenstaande uit te leggen wordt een uitstapje naar de genetica of erfelijkheidsleer gemaakt.

Alle erfelijke eigenschappen zijn in tweevoud aanwezig in de lichaamscellen. De dragers van deze erfelijke eigenschappen noemen we de chromosomen. Elke cel heeft dus de chromosomen in tweevoud beschikbaar.

In de fokkerij is het de kunst om de goede (ras)eigenschappen in onze dieren in tweevoud vast te leggen op de chromosomen. In de regel vertoont dan het dier het goede kenmerk.

Komt een eigenschap in enkelvoud voor en staat er tegenover een eigenschap die minder goed is, dan nog kan de goede eigenschap in het dier naar voren komen, omdat de goede eigenschap dominant is over de minder goede eigenschap. Het dier oogt voor dat kenmerk wel goed, maar het kenmerk is slechts in enkelvoud aanwezig en kan bij een volgende paring ook de slechte eigenschap doorgeven. Dit hoeft niet altijd zo te zijn.

De slechte eigenschap kan ook dominant zijn over de goede en dan zien we het resultaat van de mindere eigenschap.

Met gerichte fokkerij willen we goede eigenschappen in tweevoud vastleggen in onze dieren. We willen de slechte eigenschappen ook graag in tweevoud hebben, want dan is de kans het grootst dat u de slechte eigenschappen ook ziet in het dier.

Op deze manier kunt u vervolgens deze slechte eigenschap wegselecteren.

Als u elke keer twee dieren met elkaar laat paren die geen enkele verwantschap hebben, weet u als fokker niet hoe de erfelijke eigenschappen zijn vastgelegd in de beide dieren. Bovendien mengt u deze eigenschappen door elkaar en is het een soort grabbelton wat er uit komt.

En dit doet u dan keer op keer.

Het is duidelijk dat het elke keer een gok is wat er uitkomt en u komt als fokker ook geen streep verder. Dit is feitelijk vermeerder, mogelijk met zo nu en dan een goede uitschieter als u geluk heeft. Maar dit is geen fokken zoals een echte sportfokker dat doet.

Wilt u uw dieren verbeteren en de goede eigenschappen in tweevoud vastleggen, dan moet u beredeneerde inteelt toepassen.

Alleen op die manier is het mogelijk om streng te selecteren op goede eigenschappen die u vervolgens dan in tweevoud probeert vast te leggen in uw dieren. Hetzelfde gebeurt ook met slechte eigenschappen. U kunt deze slechte eigenschappen waarschijnlijk goed herkennen en uitselecteren en dat is de bedoeling. In dit geval is het dus geen grabbelton, maar een beredeneerde inteeltkruising met een doel. Als u dit goed doet met hulp van een fokboekhouding loopt u geen gevaar. U bent dan een fokker die een stam met goede dieren wil en gaat opbouwen.

Het kan geen kwaad om eens in de zoveel tijd een vreemd dier te introduceren, maar houdt dan alle kuikens apart en volgt welk effect deze vreemde paring heeft. Bedenk wel dat u op dit moment weer de grabbelton introduceert. Er komt een hele set vreemde genen in uw stam en u weet niet wat daar allemaal bijzit.

Koppel dus nooit een vreemd dier met uw stam zonder goed op te letten, anders is al het werk van jaren beredeneerd fokken verdwenen.

Beredeneerde inteelt moet om goede rasdieren te fokken. Het succes hiervan hangt geheel van u als fokker af.

U moet uw dieren in de gaten houden en selecteren, niet alleen op raseigenschappen, maar zeer zeker ook op gezondheid, vitaliteit en legkracht.

Het succes van beredeneerde inteelt hangt dus helemaal van de strengheid van uw selecteren af. Echt fokken zonder inteelt kan dus niet.

Lijnenteelt

Lijnenteelt is een vorm van beredeneerde en gecontroleerde inteelt, waarbij steeds duidelijk is welke graad van verwantschap de dieren hebben.

We gaan hierbij uit van een haan en een hen met goede raseigenschappen die bij voorkeur niet erg nauw verwant zijn.

Dit worden de stamvader en stammoeder van uw toekomstige stam dieren.

De eerste generatie dieren (dit is de F1) hebben allen een 50% / 50% verwantschap. Dus 50% van de vader en 50% van de moeder.

Van deze F1-generatie paren we de beste haan met zijn moeder en de beste hen met haar vader.

De tweede generatie (F2) bestaat uit twee groepen, een groep met $\frac{3}{4}$ mannelijk bloed en $\frac{1}{4}$ vrouwelijk bloed en een groep met omgekeerde verhoudingen, nl. $\frac{1}{4}$ mannelijk bloed en $\frac{3}{4}$ vrouwelijk bloed.

Voor de F3 zijn er drie mogelijke paringen:

- broer / zuster paring binnen de F3, dit levert de F4 als halfbloeden met 50% / 50% mannelijk en vrouwelijk bloed
- paring van een haan uit de $\frac{1}{4}$ / $\frac{3}{4}$ mannelijke lijn met de oorspronkelijke stammoeder, dus grootmoeder. De F4 dieren uit deze paring hebben dan $\frac{1}{8}$ mannelijk en $\frac{7}{8}$ vrouwelijk bloed
- paring van een hen uit de $\frac{3}{4}$ / $\frac{1}{4}$ mannelijke lijn met de grootvader, deze F4 dieren hebben weer grotendeels de mannelijke bloedlijn, waarmee we begonnen.

Als u dit schema uittekent, kunt u eindeloos kruisingen maken waarbij steeds duidelijk is hoeveel verwantschap er tussen de dieren bestaat.

U kunt op deze manier een beredeneerde inteelt bedrijven zonder te nauw in te telen.

De sleutel tot blijvend succes wordt gevormd door een goede fokboekhouding, gecombineerd met een onverbiddelijke strenge selectie op zowel raseigenschappen als vitaliteit.